

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1908. Andra Kammaren. N:o 5.

Söndagen den 26 januari.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Förhandlingarna leddes vid detta sammanträde af herr vice talmannen.

§ 1.

Upplästes ett till kammaren inkommet protokoll, så lydande:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 25 januari 1908.

Fullmakt hade inkommit, utvisande att vid riksdagsmannaval, som den 18 januari 1908 förrättats i Hudiksvalls och Östersunds städer, regementspastorn Carl Johan Sehlin blifvit utsedd att för tiden till den 1 januari 1909 vara ledamot af Riksdagens Andra Kammare.

Vid den granskning af fullmakten, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare af vederbörande fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, anmärktes, att valkretsen betecknats med orden »Östersund och Hudiksvall», i stället för, såsom det rätteligen bort heta, »Hudiksvalls och Östersunds städer»; men då hvad sålunda anmärkts icke är af beskaffenhet, att därigenom meningen förändras eller otydlighet föranledes, ansågs fullmakten böra godkännas.

Hvad sålunda förekommit skulle genom protokoll meddelas Andra Kammaren, hvarjämte fullmakten skulle till kammaren öfverlämnas.

Enligt uppdrag

P. M. af Ugglas.

Jämte det protokollet lades till handlingarna, förklarade kammaren herr Sehlin behörig till riksdagsmannakallets utöfvande.

Det tillkännagafs, att herr Sehlin intagit sin plats i kammaren.

§ 2.

Föredrogos hvar för sig de å kammarens bord hvilande motionerna; och hänvisades därvid:

herrar *J. Bengtssons* i Bjärnalt och *A. C. Gunnarssons* motion, n:o 50, till bevillningsutskottet;

herr *K. G. Karlssons* i Göteborg *m. fl.* motion, n:o 51, till bevillningsutskottet;

herr *E. Hammarlunds* motioner, n:o 52 till bevillningsutskottet och n:o 53 till lagutskottet;

herrar *E. Hammarlunds* och *F. Bergs* motion, n:o 54, till statsutskottet;

herr *J. E. Centerwalls* motion, n:o 55, till statsutskottet;

herr *C. F. Vahlquists* motioner, n:o 56 till statsutskottet och n:o 57 till tillfälligt utskott;

herr *S. J. Enanders* motion, n:o 58, till statsutskottet;

herr *G. B. Hellmans m. fl.* motion, n:o 59, till statsutskottet;

herr *E. O. V. Wavrinskys* i Stockholm motion, n:o 60, till statsutskottet;

herr *K. J. M. Larssons* i Göteborg motion, n:o 61, till statsutskottet;

herr *C. G. Johanssons* i Aflösa motion, n:o 62, till statsutskottet;

herr *A. Magnussons* i Salstad motion, n:o 63, till statsutskottet;

herr *D. Broströms* motion, n:o 64, till statsutskottet;

herr *N. Jönssons* i Kvarnberga motioner, n:is 65 och 66, till statsutskottet;

herr *H. Wijks* motion, n:o 67, till statsutskottet;

herr *C. R. Johanssons* i Jönköping *m. fl.* motion, n:o 68, till statsutskottet;

herr *C. R. Johanssons* i Jönköping *m. fl.* motion, n:o 69, till statsutskottet;

herr *A. J. C. Christiernsons m. fl.* motion, n:o 70, till statsutskottet;

herr *N. Nilssons* i Skärhus motion, n:o 71, till statsutskottet;

herrar *K. A. Tengdahls* och *E. F. W. Blombergs* motion, n:o 72, till statsutskottet;

herr *E. P. W. Rörings* motioner, n:is 73 och 74, till statsutskottet;

herr *P. Pehrssons* i Österby motioner, n:o 75 till statsutskottet och n:o 76 till tillfälligt utskott;

herr *E. G. H. Åkerlunds* motioner, n:o 77 till statsutskottet, n:o 78 till tillfälligt utskott och n:o 79 till bevillningsutskottet;

herr *C. J. Ödmans* motioner, n:o 80 till konstitutionsutskottet och n:o 81 till lagutskottet;

herr *P. Zimdahls* motion, n:o 82, till lagutskottet;

herr *J. P. Jespersens* motion, n:o 83, till lagutskottet;

herr *T. Fürsts* motion, n:o 84, till lagutskottet;

herr *C. Sandquists* motion, n:o 85, till lagutskottet;

herr *O. A. Bergs* i Staby motion, n:o 86, till lagutskottet;

herr *J. J. Byströms m. fl.* motion, n:o 87, till lagutskottet;

herr *P. Svenssons* i Bondön motion, n:o 88, till lagutskottet;

herr *E. D. V. Martins* motion, n:o 89, till lagutskottet;

herr *E. Råfs* motioner, n:o 90 till lagutskottet samt n:is 91 och 92 till tillfälligt utskott;

friherre *A. T. Adelswårds* motioner, n:o 93 till statsutskottet och n:o 94 till konstitutionsutskottet;

herr *M. Sundströms* motion, n:o 95, till tillfälligt utskott;

herr *F. Berglunds* motion, n:o 96, till tillfälligt utskott; samt

herr *P. N. Bossons* motioner, n:o 97 till tillfälligt utskott och n:o 98 till lagutskottet.

§ 3.

Afgåfvos följande nya motioner, nämligen af:

herr *J. E. Centerwall*:

n:o 99, innefattande tillägg till motionen n:o 55 om upprättande af professurer i statistik vid universiteten i Uppsala och Lund; och

n:o 100, om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om revision af stadgan för mogenhetsexamen;

friherre *A. T. Adelswård*:

n:o 101, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förslag till lag om besittningsrätt på längre tid till kronan tillhörig jordegendom;

n:o 102, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående folkskolans reformering till en bottenskola m. m.; och

n:o 103, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ökad statsbidrag till folkskoleväsendet;

herr *P. Hörnstén*:

n:o 104, om nedsättning af tullen å chopped aples; och

n:o 105, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående progressiv beskattning af barnlösa personer m. m.;

herr *J. B. Eriksson* i Grängesberg:

n:o 106, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning af socker;

n:o 107, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förändring af tullsatserna å socker m. m.; och

n:o 108, om årligt understöd åt arbetaren Sven Emil Nybergs änka och arbetsledaren Johan Ture Johansson's änka;

herr *K. E. von Geijer m. fl.*, n:o 109, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående löneförbättring åt förvaltarna vid intendenturkåren;

herr *F. W. Thorsson*:

n:o 110, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående dispositionsrätten till Djurgården m. m.; och

n:o 111, om indragning af det utaf 1779 års Riksdag såsom hemgift åt dåvarande hertigen af Södermanland nedsatta kapitalet m. m.;

herr *P. Nilsson* i Bonarp, n:o 112, om pension åt förre landtbrefbäraren Nils Tufvesson;

herr *E. Jonsson* i Freluga, n:r 113, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ökad statsbidrag till folkskoleväsendet;

herr *J. T. Larsson* i Lund, n:o 114, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förvaltningen af de kungliga slotten med tillhörande jordegendom m. m.; och

n:o 115, om inrättande af en professur i teologisk encyklopedi och teologiska prenotationer vid universitetet i Lund;

herr *A. J. C. Christiernson*, n:o 116, om årligt understöd åt förre maskinisten O. K. L. Braun;

herr *A. Hansson*, n:o 117, om årlig ersättning till förra innehafvaren af Gagnbro gästgifveri i Stora Tuna socken Mina Pålman;

herr *G. A. E. Kronlund*, n:o 118, om understöd till extra folkskollärarinnan Edla Davida Garp;

herr *A. Wiklund*, n:o 119, om ökad anslag till den norrländska nyodlingsfonden;

herr *J. A. Lundgren*, n:o 120, om höjd pension till förre vaktkonstapeln *J. A. Winberg*;

herr *K. G. Karlsson* i Göteborg, n:o 121, om anslag för vård af mindre bemedlade skrofulösa barn vid hafskuranstalten å Styrsö;

herr *F. Berg* i Stockholm *m. fl.*, n:o 122, om anslag till aflöning af bibliotekarien vid skandinaviska afdelningen af S:te Genevièvebiblioteket i Paris;

herr *S. T. Palme*:

n:o 123, angående rätt till delaktighet i barnmorskornas pensionsanstalt *m. m.*; och

n:o 124, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående föreskrifter för vinnande af säkerhet om död persons identitet och dödsorsaken;

herr *K. A. Staaff m. fl.*, n:o 125, om valrätt och valbarhet för kvinnor till Riksdagens båda kamrar;

herr *K. A. Staaff m. fl.*, n:o 126, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående kommunal rösträtt för gifta kvinnor;

herr *K. A. Staaff m. fl.*, n:o 127, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående styckning af kronoegendomar till egna hem *m. m.*;

herr *K. A. Staaff m. fl.*, n:o 128, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning om hvilka nya former för upplåtelse af jord från stat eller kommun till enskilda må vara särskildt ur social synpunkt påkallade *m. m.*;

herr *K. A. Staaff m. fl.*, n:o 129, om tillämpning på hela Gäfleborgs län af lagen angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärfva fast egendom *m. m.*;

herr *K. A. Staaff m. fl.*, n:o 130, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående expropriation af vattenfall;

herr *K. A. Staaff m. fl.*, n:o 131, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående införande af kommunalt veto i fråga om försäljning af brännvin;

herr *K. A. Staaff m. fl.*, n:o 132, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående införande af kommunalt veto i fråga om försäljning af öl och vin;

herr *E. Beckman* i Djursholm *m. fl.*, n:o 133, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående införande af kommunalt veto i fråga om försäljning af brännvin;

herr *E. Beckman* i Djursholm *m. fl.*, n:o 134, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående införande af kommunalt veto i fråga om försäljning af vin och öl;

herr *J. Bengtsson* i Bjärnalt, n:o 135, om antagande af lag om tjänsteaftal mellan husbönder och tjänare;

herr *N. Persson* i Malmö, n:o 136, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om tryggande af sparbanks-verksamheten m. m.;

herr *H. Wijk*, n:o 137, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörande af rätten att föra talan på grund af fullmakt vid kommunalstämma m. m.;

herr *G. S. Neiglick*, n:o 138, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undersökning af sinnesbeskaffenheten hos tilltalad, som af underrätt dömts till döden eller straffarbete på lifstid;

herr *M. E. Svallingson*, n:o 139, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående jord, som afstås från hemman eller lägenhet i följd af vattenaftappning;

herr *N. Jönsson* i Kvarnberga, n:o 140, om ändring af 1 och 12 §§ lagen om skydd för varumärken;

herr *J. A. Jonsson* i Hökhult:

n:o 141, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående befrielse från vapenöfning i fredstid för svenska undersåtar, som efter att hafva utflyttat till främmande land återkommit till Sverige; och

n:o 142, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utsträckt fridlysning af hare, tjäder och orre;

herr *K. H. Branting m. fl.*, n:o 143, om ändrad lydelse af 49, 81 och 87 §§ regeringsformen samt 1, 6, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 17, 19 och 64 §§ riksdagsordningen;

herr *K. H. Branting m. fl.*, n:o 144, om ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet m. m.;

herr *C. A. Lindhagen m. fl.*, n:o 145, om ändrad lydelse af 49 § regeringsformen samt 1, 8, 16 och 19 §§ riksdagsordningen;

herr *C. A. Lindhagen m. fl.*, n:o 146, om ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet m. m.;

herr *O. Persson* i Plöninge, n:o 147, om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande förtydligande af vissa bestämmelser i förordningen angående expeditiöslösen;

herr *C. J. Berggren*, n:o 148, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förbättrade aflöningsförmåner för poststationsföreståndare m. fl.; samt

herr *J. G. Pettersson* i Södertälje, n:o 149, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående öfvervakande af villkorligt dömda och villkorligt frigifna förbrytare m. m.

Samtliga dessa motioner bordlades på begäran.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>N. Nilsson</i>	i Skärhus under	3 dagar fr. o. m. den 28 januari,	
» <i>H. Wijk</i>	» 10 »	» 28 »	och
» <i>C. G. Lindley</i>	» 6 »	» 27 »	

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,18 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.

Söndagen den 26 januari.

Kl. 7 e. m.

I anledning däraf att tiden för afgifvande af sådana motioner, som tillhörde ständigt utskotts behandling, med denna dag utginge, voro kammarens ledamöter kallade att jämväl nu sammanträda; och leddes förhandlingarna af herr vice talmannen.

§ 1.

Följande nya motioner afgåfvos, nämligen af:

herr *F. Söderbergh* i Karlshamn, n:o 150, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående revision af gällande bestämmelser om bötesstraffet m. m.;

herr *T. Fürst*, n:o 151, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående revision af lagen om ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete;

herr *C. G. Lindley*, n:o 152, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vissa ändringar i sjölagen m. m.;

herr *A. G. Månsson*, n:o 153, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående lättnad i värnpliktstjänstgöringen för värnpliktige, som genom den frivilliga skytterörelsen tillägnat sig fullgod skjutskicklighet;

herr *V. Larsson* i Västerås *m. fl.*, n:o 154, om ändring af 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen;

herr *J. Hellgren*, n:o 155, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förslag till lag om pantlånerörelse;

herrar *P. O. Lundell* och *H. Andersson* i Grimbo, n:o 156, om ändring af 15 kap. 22 § strafflagen;

herr *D. Broström m. fl.*, n:o 157, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vidgad rätt till förvärfvande af fast egendom och idkande af näring för återinflyttade svenskfödda utländska undersåtar;

herr *S. H. Kvarnzelius*:

n:o 158, om förbud mot drift af sulfatfabrik eller annat industriellt verk, som genom förorenande af luft eller vatten orsakar olägenheter för kringliggande bygd och dess befolkning; och

n:o 159, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande lämpligaste sättet att fullständigt frigöra staten, kommunerna, landstingen och hushållningssällskapen från deras ekonomiska beroende af från rusdryckshandteringen härflytande medel;

herr *S. H. Kvarnzelius m. fl.*, n:o 160, om anslag till internationella byrån mot alkoholismen;

herr *S. H. Kvarnzelius m. fl.*, n:o 161, om ökad reseersättning till yrkesinspektörerna;

herr *S. H. Kvarnzelius*, n:o 162, om ett årligt understöd till arbetaren Jonas Alin;

herr *G. A. E. Kronlund m. fl.*, n:o 163, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående den nomadiserande lappbefolkningens vidmakthållande *m. m.*;

herrar *G. A. E. Kronlund* och *G. Thavenius*, n:o 164, om anslag till Svenska turistföreningen för beredande af förbättrade kommunikationer i de lappländska fjällen *m. m.*;

herr *P. M. Olsson* i Blädinge, n:o 165, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändrade villkor för lån ur odlingslånefonden;

herr *E. K. Kropp*, n:o 166, om ökad anslag till tekniska skolan i Eskilstuna;

herr *C. R. Johansson* i Jönköping, n:o 167, om löneförbättring åt handverkarna vid artilleriets tygstater;

herr *G. M. Sandin* i Grums, n:o 168, om försäljning af förra majorsbostället 2 mantal Hammar n:o 1 i Hammarö socken af Värmlands län;

herr *J. Anderson* i Baggböle, n:o 169, om höjning af det norrländska afdikningsanslaget;

herr *K. V. Rydén m. fl.*, n:o 170, om afslag å Kungl. Maj:ts framställning angående förhöjdt anslag för skjututbildning vid de allmänna läroverken m. m.;

herr *K. Karlsson* i Mo, n:o 171, om anslag för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, aflägsset boende skolpliktiga barn inom Hotagens socken af Jämtlands län;

herr *G. N. T. af Callerholm*, n:o 172, om ökad pension åt ritaren vid rikets ekonomiska kartverk Hedvig Maria Karolina Karlholm;

herr *A. A. Eriksson* i Rödsta, n:o 173, om pension åt af lidne regementsskrifvaren O. Gyllanders dotter Helma Helena Gyllander;

herr *A. Thylander m. fl.*, n:o 174, angående anslaget till Kungl. Maj:ts hofhållning;

herr *F. W. Thorsson*, n:o 175, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om det årliga anslag, som utgår till Hans Maj:t Konungen i enlighet med Rikets Ständers skrifvelse den 2 augusti 1815;

herr *S. J. Enander*:

n:o 176, om anslag till utgifvande af en uppslagsbok öfver 1908 års Riksdags arbete;

n:o 177, om anslag för upprättande af kostnadsförslag m. m. för en järnväg från Svegs kyrka till Vikarsjön i Hede socken;

n:o 178, om anslag till okulärundersökning för järnväg från Enskåla till Vikarsjön;

n:o 179, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående byggande af järnväg mellan Sveg och Brunflo; och

n:o 180, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående indragning af förste provinsialläkarbefattningarna m. m.;

herr *J. J. Byström*:

n:o 181, om ökad anslag till svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade svenska nykterhets-sällskapet; och

n:o 182, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående afskaffande af dödsstraffet;

herr *J. J. Byström m. fl.*, n:o 183, om ändring af 29 § förordningen angående försäljning af brännvin;

herr *J. Bromée* i Billsta *m. fl.*, n:o 184, om borttagande af tullen å spannmål;

herr *J. Bromée* i Billsta, n:o 185, om anslag för byggande af järnväg mellan Sveg och Brunflo;

herr *A. C. Lindblad* i Göteborg *m. fl.*, n:o 186, om höjning af anslaget för beredande af kostnadsfri ledighet åt vissa bevakningsbetjante vid tullverket;

herr *A. C. Lindblad* i Göteborg *m. fl.*, n:o 187, om borttagande af tullen å omalen spannmål;

herr *N. A. Nilsson* i Malmö *m. fl.*, n:o 188, om upphörande af tullfrihet för varor, som för kungl. hofvens räkning införas;

herr *N. A. Nilsson* i Malmö *m. fl.*, n:o 189, om ändring af 11 § bevillningsförordningen;

herr *N. A. Nilsson* i Malmö *m. fl.*, n:o 190, om ändring af 15 § förordningen om inkomstskatt;

herrar *K. E. von Geijer* och *H. Andersson* i Västra Nöbbelöf: n:o 191, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning af socker; och

n:o 192, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förändring af tullsatserna å socker m. m.;

herr *O. H. Svensson* i Saläng, n:o 193, angående tullen å kläder;

herr *C. A. Lindhagen m. fl.*, n:o 194, med förslag till lagstiftning om bevisning inför rätta m. m.;

herr *C. A. Lindhagen*, n:o 195, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ersättningen till vittnen och sakkunnige i rättegångsmål;

herrar *C. A. Lindhagen* och *E. F. W. Blomberg*, n:o 196, om ökade pensioner åt daglönare vid flottans stationer;

herr *C. A. Lindhagen m. fl.*, n:o 197, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ny gruflagstiftning m. m.;

herr *C. A. Lindhagen*:

n:o 198, om anslag till statsinköp af enskilda skogsmarker;

n:o 199, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående revision af lagstiftningen om vården af enskildas skogar;

n:o 200, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning hvarigenom ägare till skogar af mera betydande omfattning åläggas å dem införa uthållighetsbruk;

n:o 201, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående expropriation af kalmarker och annan ödelagd skogsbördig mark;

n:o 202, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning och beskrifning öfver enskilda och kommuner tillhöriga mera betydande vattenfall i landet; och

n:o 203, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående expropriation af enskilde tillhöriga vattenfall;

herr *C. A. Lindhagen m. fl.*, n:o 204, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftningsåtgärder mot bolags äfvensom enskilda industriidkares och skogsspekulanter jordförvärf i södra och mellersta delarna i riket;

herr *C. A. Lindhagen m. fl.*, n:o 205, om ändring af 1 och 3 §§ lagen angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärfva fast egendom m. m.;

herr *C. A. Lindhagen m. fl.*, n:o 206, med förslag till lag angående förekommande af vanhäfd å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne;

herrar *C. A. Lindhagen* och *K. A. Tengdahl*:

n:o 207, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bildande af en lånefond för att bereda mindre bemedlade tillfälle att inom stadsområden förvärfva egna bostäder;

n:o 208, angående ändring i villkoren för statens egnahems-lånerörelse;

n:o 209, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bestämmelser i syfte att inteckning i tomträtt må i kreditafseende likställas med fastighetsinteckning m. m.; och

n:o 210, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bemyndigande för postsparbanken att utlämna lån för att bereda mindre bemedlade tillfälle att skaffa sig jordbruk eller bostäder; samt

herr *C. A. Lindhagen*:

n:o 211, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande till industriens understöd upplåten kronojord m. m.; och

n:o 212, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vården af de till lappmarksbefolkningen upplåtna statsskogarna m. m.

De aflämnade motionerna blefvo på begäran bordlagda.

§ 2.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *K. Starbäck* under 2 dagar fr. o. m. den 28 januari.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 7,²⁶ e. m.

In fidem.

Herman Palmgren.